

Sygn. akt I KK 87/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Jolanta Włostowska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w sprawie **A. C.**

skazanego z art. 350 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 5 kwietnia 2022 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść

od wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego w W.

z dnia 30 czerwca 2021 r., sygn. akt SA (...),

zmieniającego wyrok Wojskowego Sądu Garnizonowego w W.

z dnia 5 listopada 2019 r., sygn. akt RW (...),

**uchyla punkty III, IV i V zaskarżonego wyroku i sprawę w tym
zakresie przekazuje Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w W. do
ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

St. chor. sztab. rez. A. C. został skazany wyrokiem Wojskowego Sądu Garnizonowego z dnia 5 listopada 2019 r., sygn. akt RW (...), za to, że:

1. w dniu 1 grudnia 2017 r. ok. godz. 15:00 na terenie kompanii logistycznej 2 Ośrodka (...) w P., jako przełożony dowódca plutonu sprzętu elektronicznego w/w kompanii, poniżył st. szer. M. G. w ten sposób, że pod jego nieobecność porównał go do szczura, tj. przestępstwo z art. 350 § 1 k.k., za co wymierzono mu karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych;
2. w dniu 2 października 2017 r. ok. godz. 07:05 na terenie kompanii logistycznej 2 Ośrodka (...) w P., jako przełożony dowódca plutonu sprzętu elektronicznego w/w kompanii, znieważył plut. A. S. w ten sposób, że pod jego nieobecność wypowiedział pod jego adresem słowa o treści „chlor jebany, pijak, alkoholik, zwolnić tego chuja”, tj. przestępstwo z art. 350 § 1 k.k., za co wymierzono mu karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych;
3. w bliżej nieustalonym dniu, jednak nie wcześniej niż 1 września 2015 r., a nie później niż 30 listopada 2015 r., na terenie kompanii logistycznej 2 Ośrodka (...) w P., jako przełożony dowódca plutonu sprzętu elektronicznego w/w kompanii, poniżył st. szer. A. P. w ten sposób, że wypowiedział pod adresem pokrzywdzonego słowa o treści „że jest jednookim żołnierzem z którego nie ma pożytku”, tj. przestępstwo z art. 350 § 1 k.k., za co wymierzono mu karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych;
4. w dniu 30 maja 2017 r. w trakcie zbiórki pomiędzy godz. 19:00 a 20:00, na terenie zgrupowania poligonowego w T., jako przełożony, dowódca plutonu sprzętu elektronicznego kompanii logistycznej 2 Ośrodka (...) w P. groził podwładnemu st. szer. P. P. naruszeniem nietykalności cielesnej słowami : „weź go bo mu przypierdolę”, przy czym groźby wzbudziły w zagrożonym uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, tj. przestępstwa z art. 190 § 1 k.k., za co wymierzono mu karę grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych;
5. dnia 6 grudnia 2017 r. ok. godz. 15:00, na terenie kompanii logistycznej 2 Ośrodka (...) w P., jako przełożony dowódca plutonu sprzętu elektronicznego w/w kompanii, znieważył st. szer. M. G., st. szer. M. K., st. kpr. S. P., plut. S. L., szer. K. S. i szer. D. F. w ten sposób, że porównał ich do małpy tj. przestępstwa z art. 350 §

1 k.k., za co wymierzono mu karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych.

W miejsce wymierzonych kar jednostkowych grzywny Sąd orzekł karę łączną grzywny w wymiarze 300 stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych.

Ponadto orzekł środek kamy w postaci podania wyroku do publicznej wiadomości poprzez odczytanie jego treści na zbiórce żołnierzy zawodowych 2 Ośrodka (...) w P. i zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa w całości koszty sądowe.

Obronca oskarżonego wniósł apelację od wyroku Sądu I instancji, zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

- błędną wykładnię art. 350 § 1 k.k.;
- obrazę przepisów postępowania, a to: art. 7 k.p.k., co doprowadziło Sąd do błędnych ustaleń faktycznych, art. 2, 4 i 410 k.p.k. poprzez dokonanie ustaleń faktycznych, które nie znajdują oparcia w dowodach ujawnionych na rozprawie, jak również pominięcie szeregu istotnych okoliczności na korzyść oskarżonego, art. 202 k.p.k. poprzez niedopuszczenie dowodu z opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów na okoliczność stanu zdrowia psychicznego w chwili zarzucanych oskarżonemu czynów i obecnie, art. 413 i art. 418 § 1 k.p.k. poprzez sporządzenie wyroku w sposób odbierający mu należną powagę i art. 424 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. poprzez brak wyjaśnienia podstawy faktycznej i prawnej wyroku;

III. błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia.

Podnosząc powyższe, obrońca wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zakwalifikowanie czynów oskarżonego z pkt 1 i 2 aktu oskarżenia z art. 212 § 1 k.k. i umorzenie postępowania w tym zakresie wobec braku skargi uprawnionego oskarżyciela oraz braku wniosku o ściganie pochodzącego od osoby uprawnionej i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia czynów zarzucanych mu w pkt 3, 4 i 5 aktu oskarżenia,
- ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy prokuratorowi celem prawidłowego sporządzenia aktu oskarżenia, niezawierającego słów wulgarnych,
- zwrócenie się do Sądu Najwyższego o dokonanie wykładni art. 350 § 1 k.k. czy żołnierz wypowiadający się negatywnie o innym żołnierzu do osób trzecich pod

nieobecność pokrzywdzonego, niepublicznie i bez zamiaru, aby znieważające lub poniżające słowa dotarły do pokrzywdzonego, dopuszcza się czynu opisanego w tym przepisie, czy też czynu określonego w art. 212 § 1 k.k.,

- rozważenie zwrócenia w trybie art. 449a § 1 k.p.k. akt sprawy sądowi pierwszej instancji w celu uzupełnienia uzasadnienia zaskarżonego wyroku poprzez wyjaśnienie okoliczności wskazanych w pkt II. 5 apelacji.

Wojskowy Sąd Okręgowy w W., wyrokiem z dnia 30 czerwca 2021 r., sygn. akt SA (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. w pkt. II, w ramach przypisanego w nim oskarżonemu czynu, uznał go za winnego tego, że: w dniu 02 października 2017 r. około godz. 07:05 na terenie kompanii logistycznej 2. Ośrodka (...) w P., jako przełożony - dowódca plutonu sprzętu elektronicznego w/w kompanii, znieważył plut. A. S. w ten sposób, że pod jego nieobecność wypowiedział pod adresem tego podoficera słowa powszechnie uznane za obelżywe, tj. popełnienia przestępstwa z art. 350 § 1 k.k.;

II. uniewinnił oskarżonego od popełnienia czynu z art. 190 § 1 k.k., zarzuconego mu w pkt. 4 aktu oskarżenia;

III. na podstawie art. 66 § 1 k.k. warunkowo umorzył postępowanie karne wobec oskarżonego st. chor. sztab. rez. A. C. o czyn polegający na tym, że: w dniu 06 grudnia 2017 r. około godz. 15:00 na terenie kompanii logistycznej 2. Ośrodka (...) w P., jako przełożony - dowódca plutonu sprzętu elektronicznego ww. kompanii, poniżył: st. szer. M. G., st. szer. M. K., st. kpr. S. P., plut. S. L., szer. K. S. i szer. D. F., w ten sposób, że porównał ich do małpy, tj. stanowiący czyn zabroniony określony w art. 350 § 1 k.k., a jego wina i stopień społecznej szkodliwości czynu nie są znaczne;

IV. na podstawie art. 67 § 1 k.k. wyznaczył oskarżonemu okres próby jednego roku, licząc od dnia uprawomocnienia się wyroku, tj. od dnia 30 czerwca 2021 r.;

V. na podstawie art. 67 § 3 k.k. w zw. z art. 43a § 1 k.k. orzekł od oskarżonego świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu P. w kwocie 300 złotych;

VI. orzeczone względem oskarżonego jednostkowe kary grzywny połączył i wymierzył mu karę łączną 150 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda.

W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok został utrzymany w mocy.

W dniu 28 lutego 2022 r. Prokurator Generalny wniósł kasację od wyroku Sądu II instancji, zaskarżając go w zakresie rozstrzygnięć zawartych w punktach III, IV i V na niekorzyść st. chor. sztab. rez. A. C., zarzucając orzeczeniu rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego - art. 66 § 1 k.k. w zw. z art. 414 § 1 k.p.k. - polegające na warunkowym umorzeniu postępowania co do jednego z zarzuconych czynów w sytuacji skazania za inne czyny objęte tym samym postępowaniem.

Wskazując na powyższe wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, w związku z czym podlega rozpoznaniu i uwzględnieniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Wydając wyrok zawierający jednocześnie rozstrzygnięcie skazujące st. chor. sztab. rez. A. C. za czyny opisane w punktach 1 - 3 aktu oskarżenia oraz warunkowo umarzające postępowanie w odniesieniu do czynu opisanego w punkcie 5. aktu oskarżenia, Wojskowy Sąd Okręgowy w W. rażąco naruszył przepisy prawa karnego – art. 66 § 1 k.k. i art. 414 § 1 k.p.k. Nie jest bowiem możliwe zawarcie dwóch tego rodzaju rozstrzygnięć – skazującego i warunkowo umarzającego postępowania - w jednym orzeczeniu.

Instytucja warunkowego umorzenia postępowania, którą zastosował Sąd, odnosi się zawsze do całości postępowania, a nie pojedynczych czynów objętych aktem oskarżenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2002 r., WA 8/02). W niniejszej sprawie postępowanie karne przeciwko st. chor. sztab. rez. A. C. toczyło się o 5 czynów, opisanych w kolejnych punktach aktu oskarżenia. W modelowym postępowaniu, gdyby sąd doszedł do przekonania, że zachodzą przesłanki do warunkowego umorzenia postępowania, powinien był wydać takie rozstrzygnięcie odnośnie do całości postępowania (oczywiście z pominięciem czynu opisanego w pkt 4 aktu oskarżenia, od popełnienia którego oskarżony został uniewinniony). Gdyby natomiast chciał warunkowo umorzyć postępowanie wyłącznie w odniesieniu do wybranego czynu, powinien był wcześniej wyłączyć

postępowanie o ten czyn do osobnego rozpoznania i wydać postanowienie stosownej treści na posiedzeniu w trybie art. 341 k.p.k.

Przyjęte przez Sąd rozwiązanie w przedmiotowej sprawie jest natomiast wewnętrznie sprzeczne. Nie można przecież jednocześnie skazać za czyny objęte postępowaniem i umorzyć warunkowo tego postępowania. To powoduje, że uchybienie, którego dopuścił się Sąd, jawi się jako rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku, co pociąga za sobą konieczność uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w zakresie odpowiedzialności oskarżonego za czyn zarzucony mu w pkt 5. aktu oskarżenia do ponownego rozpoznania Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w W.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd ten weźmie pod uwagę wyżej podniesione kwestie i zbada, czy w okolicznościach niniejszej sprawy w ogóle zachodzą przesłanki warunkowego umorzenia postępowania, biorąc pod uwagę to, iż wcześniejsze postępowanie przeciwko oskarżonemu o czyn z art. 351 k.k., zostało warunkowo umarzone (wyrok Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 16 listopada 2018 r., sygn. akt SA (...)). W razie podtrzymania dotychczasowej oceny, Sąd warunkowo umorzy całość postępowania lub celem zastosowania środka probacyjnego, wyłączy z akt sprawy materiały dotyczące czynu z pkt 5. aktu oskarżenia, do odrębnego rozpoznania.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.